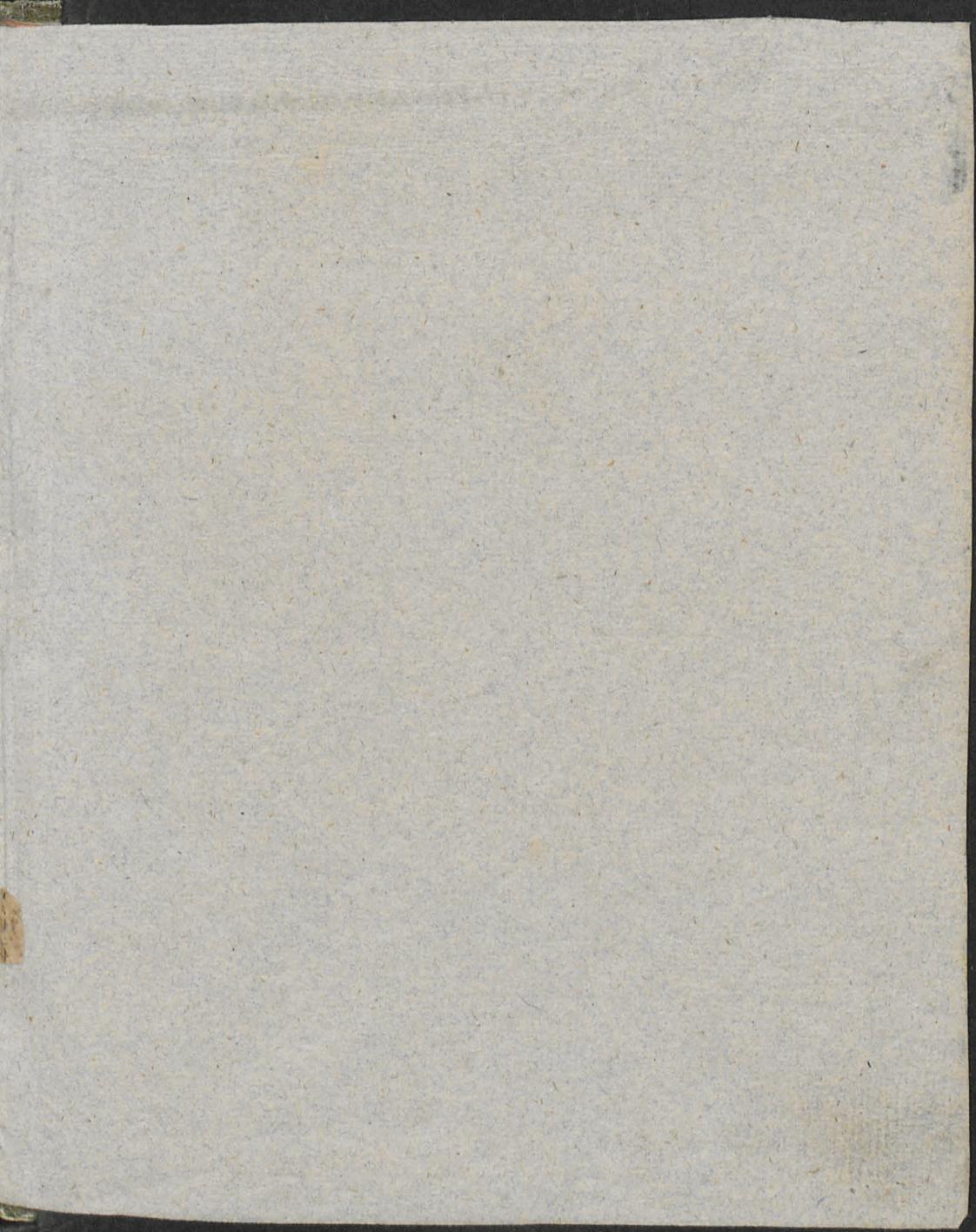

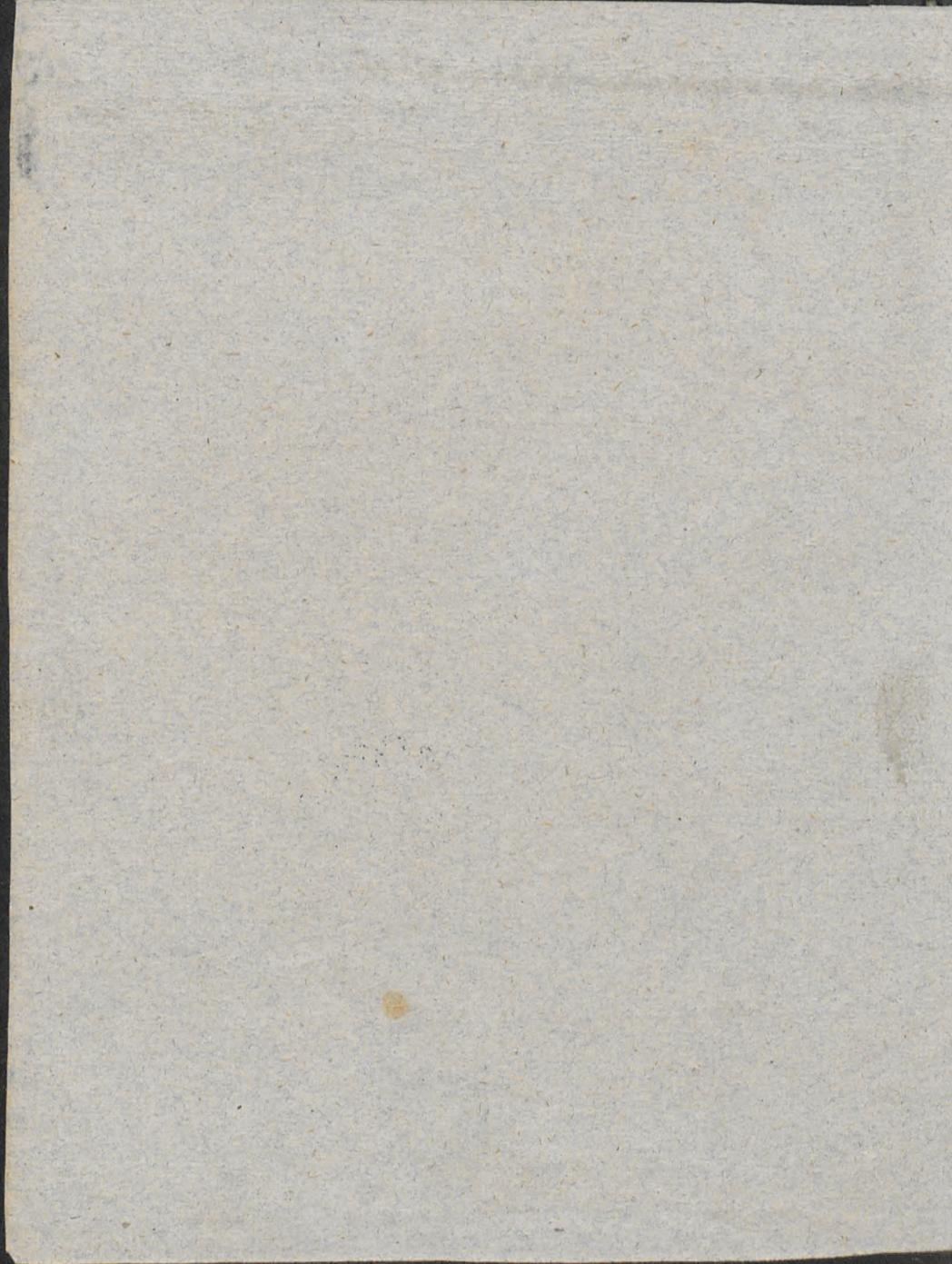
BIBLIOTEKA

Zakl. Nar. im. Ossolińskich

XVII

768

DISCVRS

NA

CONFODE

RACIA.

*Ulterionij
Grecijusku*

*Evangelicku
abo Hryskicku*

16

W KRAKOWIE

Roku Pańskiego / 1607.

A potom przedrukowany przez Land Sędym.

3.855

DICTIONARY

NA

CONFOEDERATION

RACIA

XVII - 768 - III

W KRAKOWIE

Institute Ossoliński / 1807

Wydawnictwo Ossolińskiego

DISCVRS

Ná Confoederacia.

Omagaia sie Pánowie Ewángelicy Processu práwnego oboiey stronie: to jest / onym y Kátholikom słužacego / ná Confoederácia vczyniona w Wáršáwte pod Interregnum / roku Pánstkiego / 1573. przeci w tym osobom ktorzyby tey nie dosyc czynili / ábo sie tey sprzeci wili. To domagánie nie ma w sobie żadney spráwiedliwosci / y owšem ma w sobie dziesiecióráká niesprádwieliwosc / y škody cieškie kóšciolá Božego / y rány sumnienia Kátholickiego / y ná przyzwoleniu gniew Božy. Połozywšy zá fundáment / iáko sie nižey dotknie / iż tá Confoederácia jest przeci w práwom wšytkim Boskim y ludzkim / y przeci wna sámemu przyrodzonemu rozumowi: áby o škáze wiáry y práwdy Božey / y o zaráze duš ludzkich niht penowány nje był / y obrone práwna miał: sa ine cieškie niepráwosci do tego nálegánie ná proces przypoítone.

Pierwsza niespráwiedliwosc. Iž to ná Kátholikách wyciagáia / cžego sami nie czynia. Penowác rozžnych wiar nie káza: á sami niewinne Kátholici dla wiáry y o wiáze trapiá y penia. *Káthwinowie penia o wias*
A ij. brácia re.

bráčia ich Kálwinowie y Puritani w Anglicy
Kátholikom czynia / iáko ie penuia ná máietno-
ści y zdrowiu / wiezieniem / mekám / zábítá-
niem y ćwiertowánieniem : swiát wšytek wie / y
onym sie okrucieństwem brzydzi. Co czynia
Kiażetá y miásta Niemieckie Luterckie y Kál-
winckie / Kátholiki o wiáre wyganiáiac : ni-
komu nie tájno. Co w Polšce y w Litwie y
w Prusiech Ewángelicy czynia : reka dotyka-
my y ná grzbietách nášych czuim. O coš Ple-
bany swoje wyganiáia / y z ich fundácii one
luptia / y košcioly im odeymuia : izali nie o wiá-
re ie penuia / iz ták wierzye iáko oni niechca :
srogieš to penowanie. A z poddánymi swemi
Kátholiki co czynia : pláczem sie zálewác / ná
ich zniewolenie do zborow slyšac y pátrzac.
Drudzy gdy kilá mil košciolá y Káplana šuká-
ia / zá to káranie odnošá. Jákaš to tedy sprá-
wiedliwošć : to ná nás wyciagáia / czego sami
nie czynia / ábo czynie nie moga.

Wtora. Y to wielce gruba niepráwošć : sub
fide & honore & conscientia, w tey Confoederá-
ctey obiecáli Duchowienštwu Komposicia : to
iešć nagrode škod y trzywó wšyſkich / ktore ká-
šciolom Božym / y temu káplániškiemu stanowi
uczynili : iešliby ich o religia nie káranó. Stant
duchowny ćichy / w láškáwošci Chryštusowey
czeka áby mlode rozumy poštáwily sie ák sobie
przychó-

*Plebany pe-
nuia.*

*Komposicia
p oprzyšiežo-
na od nich ias-
ko. ſe chowa.*

przychodziły / á náuka y wywody prawdy Bo-
żey s wiárkosć braty. y nie karze ich / y przegla-
da nierozumy ich / y máia pokoj iákiego w
Confoederáciey chca. máia wolnosć w ktorey ^{Máia pokoy}
zginac móga kiedy chca. nie máš ná nie inquit- ^{Confoed.}
sicey / nie máš sadow onych wpráwie ná nie o-
písánych / iurisdiccia duchowna ná nie y efeku-
cya wstála. nie confiscuia ich bona, nie sadzái-
a ich do wíezienia / áni z ziemie wywoływáia / y
máia wšytko czeğ sie domagáli. siedza w wiel-
kim pokoiu / żaden sie im wżad nie przykrzy.
A Kátholicey y duchowni nie máia tego / co im
sub honore, fide, & conscientia obiecowáli. Kó-
posicya nie dochodzi / od Seymu do Seymu sie
wlecze / y iuż sie zníey swoje máiac / konfoede-
raci smieia. kóscioły w rękú ich y w ministro w
ich zostáia / Plebániy kilá tysícey ábo pastych /
ábo od nich wydártych w spustoszeniu sromo-
tnym y poimaniu siedza / fundácie y dochody y
role y imioná kóscielne odiete / skárby z ktorych
nie tylo sie kósciol s. z dobil / ále y R. P. nádzie-
ia sie w swóich potrzebách karmilá / powydzie-
ráne: duşe Kátholické bez káplanow opuśczo-
ne / dziesiećiny pobráne / o ktore y pozywánia
gdzie móga nie dopuśczáia. y iney nedze y plá-
cžu dosyć zostálo. y ták sie iścza w obietnicy y
przysiedze swoiey. Oni triumphuia / á kósciol
y duchowienstwo łzami sie polewa. A iákas to
spráwiedliwosć :

Proces ná
tumuley.

Dwie rżeczy
škodliwe
bárzo.

Trzecieja niespráwiedliwosc. Jeszcze wiecey / niżli
w Consoederáciey záwzieli / przyczyniac chca
bolesci y zalu / sromoty y škody Kátholikom.
Proces iuz niená Consoederácia / bo w ntey
iuz máia czego chcieli : ále ná tumuley skládáia.
w ktorým chca sobie takie práwo v wšyrtkich
stanow wymoc : áby o zepsowanie zboru ich /
iáko oni zowia / w Krolewskim ktorým mie-
scie / káždego stanu ludzie do swietckiego sadu
pozywac y sadzić bez áppelláciey / y karac ná
máternoscíy gárdle mogli. Wco chytro bár-
zo wstepnia / y dwie rzeczy przewiesc chca / kto-
rych w Consoederáciey nie máia. Jedne / áby
Duchowne osoby do sadow swietckich wcia-
gneli y potwarzone od kogookolwiek o te domy
prywatne / ktore zborami nazywáia / karac ie y
ná zdrowiu mogli. Druga / áby sobie práwa
do stáwienia zborow swoich w miastách Kro-
lewskich ziednali. Obojá rzecz cieška ma nie-
spráwiedliwosc. Dawno sie ná to wšyrtka síla
zbieráia : áby Duchowne pod swoim sadem y
reka iáko Ruskie popy mieli. Dawne ná to stá-
wanie ich / áby zbory swe w Krolewskich miá-
stách osadzali. y nie máiac do tego przystepu
iniego / iedno z obálenia niektorych domow
Szláheckich / nie zborow / (bo nigdy w miá-
stách Krolewskich byc nie mogly) ná te ktorzy
ie nášli / takiey spráwiedliwosci chca / takiego
práwa.

práwá y processu / ktoryby im zá przywiley stał.
w czym chytróść ich wytknać potrzebá : áby cá-
le sumnienie y Krolá J. M. y Biskupow / y
wsytkich ktorzy sie o te niespráwiedliwosć zá-
stáwiác winni / przed P. Bogiem zostawáto.

By Krol J. M. Kátholicki Pan / w domu
swym y w miástách swoich dopuscił zákládác
Cathedras pestilentie, y kácermistrzom dal miey-
sce duše ludzkie zábitiác / kóšcioty swoje psowác /
y wiáre Kátholicka obálác / niezgody y rozru-
chy w mtesćie swym šzczepić : á iáko by sie o to P.
Bogu spráwił : Izali ten owiec nie zábitia / ktore ^{Sumnienie}
ry wilkom do nich wrotá otwarza : krew ich ^{Krolewskie}
nańby pádła. Tož sie dáleko wiecey y o Bi- ^{y Biskupie}
skupách mowi : gdyby y iednym punkćkiem y
literka ná to zezwaláli / á krolewskich miast y
Káthedr swoich / od kácerських káthedr y zará-
zy / owiec swoich niebronili : wielkiegoby v
Bogá potepientia nie vsli / y w wietšaby pom-
ste Bogá strášliwego / nižli šwietcy Pánowie
wpadáli. Ná tey obronie winni y zdrowie ^{Biskupi to}
owce položyc / y rychley sie wilkom dáć rozšár- ^{winni.}
pác máia / nižli im namnietšey dziury do owiec
dopusćić. Przetoz tákiego ich processu de tu-
multibus, w ktorym sobie do miast Krolewskich
práwo ná Synágoti swe wtracáia / pozwá-
láć pod vtráta zbáwienia swego nie máia. Bo
krew owiec ich / ktoreby wilkom wydawáli /
ná nichby

Zach: 10.
Krzywdzą
Zbory.

Exercitium
religionis
w cudzym
mieście.

Sami się po-
tepią.

na nichby została / y rzeczonoby im : O pastor &
idolum derelinquens gregem. Rzekna : ale sie
nam krzywdą została w obaleniu domu Szlacheckiego.
Powiedzcie im : Młáia práwo po-
spolite / niech o krzywdę czynia : á zboru nie w-
spomináia / y publicznego ná schadzki mieyscá /
ktorego nigdy w miástách Krolewskich mieć nie
mogli / áni mogą. Duchowienstwem y Ko-
ściolmi / dobrze są opátrzone Krolewskie miá-
stá / nowej Ewángeliey y Káthedry herety-
ckiey nie potrzebuia / y owšem iáko ognia sie y
złego powietrza strzega. Zákládác kościoły / y
Exercitium iáké religiey czynić / nié bez vrzedu
Biskupiego y Pána mieyscá onego nie może.
Lázni pospolitey y iátek budowác bez vrzedo-
wego dozwolenia nie dopuszczáia : á kościolá
obcey wiáry y publiczne^o mieyscá y Exercitium
obcey religiey / ná ktorym wiele do rzadu / do-
brá / y pokoju pospolitego należy / mianoby do-
puszczé :

Niech sie sami swemi vsty osadzá : iesli oni
w swey wsi ábo miásteczku / Biskupowi ábo
ktoremu Kátholikowi / kościol stáwić pozwo-
lá : iáki to wielki niewstyd / tego sie v sasiáda
w domu tego domágác / czego mu sam w swy
domu nigdy nie dopuszcí y broni : Pátrzcíe v
Xiazet Niemieckich y miast heretyckich / iesli
ktoremu Kátholikowi kościolá dopuszczá : y
kata.

Katá im iednego nie zostáwia / w którymby na-
bożeństwo swoje odpráwować mogli. Pátrze-
cie w Pruskich á to podległych / choć pod Xia-
żciem miáścách / iesli Kátholikom Kóscióły micé
dozwola. A owšem y Szláhcicowi w tego
własnym imieniu tego bronie. Pátrzećie ná Ol-
biażány / á to własne poddáne / iáko z Krolewa
stego y Byskupiego Kósciólá Kátholickiego
Káplány wyganiáia y do tego czásu. Czego
Nieszeżánin y Szláhcic Biskupom y Kátholi-
kom w swoim imieniu nie dopusći : to Krol w
swoim miesćcie pozwalác má : O iákie to bácze-
nie tego sie domágác : z iákim wstydem o to
prosić moga : iáta to spráwiedliwosć :

Czwarta niespráwiedliwosć. Ná swoje máluczka krzy-
wde / iednego w Poznánin albo w Krátownie
obálonego domu / nowego sie práwá / nowego
Státutu domágác : á Kátholikom o krzywdy ^{Nowé práwá}
niezliczone Kósciółow Bożych / stárego y od w- ^{ná máluczka}
bytkich stanów postánowionego práwá bro- ^{y prywátne}
nić. Onym dwa domy Szláhcic zgorzály /
ktorych škoda ná kilá set złotych škac wác sie mo-
že : á Kátholikom ktorym Kóscióły pobráli /
funduše poodbieráli / imioná y wsiyrole odieli /
y škody po kilákróc sto tysiecy poczynili. Oni
licha škoda ná prywatnym domu odniesli : á ná
domy chwaly Bozey / domy zbáwienia ludzkie /
domy Rzeczyp: pobráli y popustofyli y wylu-
pili.

Wielka krzyż
w dą Kosciol
low.

pili. O ich chłupke / nowe y ná máietnosć y
gárdlá ostre / y ná wšytki sie stany y ná ducho=
wiěstwo ściągájące práwo stawicie : á o nášy ch
krzywdách nieosácowánych stáre práwá pod
láwe mieccie. O iurisdiciei duchowney kora
táf wtele set lat trwála / y táf mocnemi práwy
Korónemi utwierdzona jest / y o Koscioly y dra
piestwo ich milczec / y zpráwě sie y z prawda nie
włázowáć : á o ich ieden dō ábo dwa wšytká Ko=
rona zátřza snać / y nowych bez áppelláciey ná by
ie Duchowitych y ná dusze Kátholikow / praw sie
domágáć : iáka śmiálosć : iáka spráwiedliwosć ?

Iurapatrona
tus Krolew
skie.

Pi,ta niespráwiedliwosć. Nápisáli w tey Confoede=
ráciey / áby Krolewskie iurapatronatus ábo po=
dawánta / personámi Kátholickie^o Rzymskie^o
Kosciolá osádzone byly : á Gdańszczanie y Ol=
biażanie y Toruniánie / y ini krorzy do tey Con=
foederáciey odzywáia / tego nie czynia co obie=
cáli y przysięgli / y persons Kátholickiey do Ko=
ściolá Krolewskie^o podawánta przypusćie nie=
chca. Gdzieś tu spráwiedliwosć ? A co gorše^o /
gdye pozywáia o te Koscioly Krolewskiego iur=
rispatronatus, pánowie Ewángelicy Confoede=
raćci o nie sie zástáwnia / czyniac dosyc obietnicy /
sub iuramento, honore, fide, & conscientia. O Bo=
śka spráwiedliwosć iáko sie z ciebie śmieia lo
wierne pod summieniem przysięgi!

Druga niespráwiedliwosć. O Krolá J. M. przysięgi
sié ná

ſie ná te Conſoederácia ſwoiey ná Proces vpo-^{Przyſięgá}
mináta: á te przyſięgę do tego cze° w niex nie ^{Krolewſkie.]}
máſz przykładaia. To tylko w przyſiedze máia:
Pacem inter diſſidentes conſeruabimus. y to ſie im ^{Pacem inter}
iſci/máia te° pokoju y názbyt. Bo ich niſt o wiá ^{diſſidentes.}
re nie peniie / á práwá ná nie ſtárodawná wczý-
ntone záwieſzone ſa / y iuſticiam máia. Lecż tego
w przyſiedze nie máſz: áby koſcielne práwá dla
nich co ćierpieć mály / á wolnoſć ſwoie tráćily / á
żeby im koſcioly bráć y miniſtrom dáwáć / y fun-
dácie pſowáć wolno bylo. tego w przyſiedze
Krolá J. Al. nie máſz. Nowſem pierwtey tá ko-
ſcielna wolnoſć / y práwá Duchownych w teyże
ſie przyſiedze vmacniáia. W ktorey też ieſli im
Proces obiecano / tedy ſub duabus conditionibus: ^{Kondycie 2.}
ieſli Compoſictey doſycć wczýnia / á wſytki ſie ſta-
ny ná to zezwola. Compoſicia nie dochodzi y w
ſmtech ſie obraca: Ná Conſoederácia nigdy ſta-
ny wſytki nie zezwolily / y práwem Koronnym
nigdy nie bylá / á niſt. Bo ſie tey wſytek ſtan du-
chowny y wiele cálych Woiewodztw przeciwiło:
y do te° czáſu ná nie táko práwu Bożemu y ludz-
kiem y ſámemu rozumowi przeciwna / nie ze-
zwálaia. A żeby w Krolewſkich miáſtách zbory
ſwoie oſádzáć mieli: te° w przyſiedze Páńſkiey nie
máſz / á ni być mogło. Gdzieſ tu ſpráwiedliwoſć:

^{Siodma nieſpráwiedliwoſć.} Prowádzáć ſwoy Proces / ^{Proces idki.}
obmyſláia y obiecunia pokoy: ále táki / w ktorým

By śmi przewodzili co chcieli / y przy tym / co ko-
ściolom pobrali / zostawali : á ná Kátholiki w-
sztek niepokoy krzywdy y pláč obalali. Uczyni-
mi / práwi / tákie przymierze : **Ny** cosmy wzięli /
przy tym zostánien / y teście wiecey w Krolew-
skich miástách wolności sobie przyczynim : á wy
swego sie nie vpominaycie / á o swote krzywdy
mleżcie / áni sie ruszaycie. Spráwiedliwy bárzo
pokoy / táko kókosy z kósmi czynić chéali : **Ny** w
żlobách wáßych owies wáß wybieracé przed wá-
mi bedziem : á wy áni geba y zebáni / áni noga
nas nieruszaycie. Kádnuy sie z tákieg pokoiu Ká-
tholiku. **Mlecz** / gdy Boga rwego w Troycy ie-
dynego y Chrystusowe Bóstwo / y Sákrámenty
twoie / y wiáre twoie / y nábozeństwo bluznić.
Nie ruszay sie / gdy wilki y Kácermistrze ná cie
wywieracé beda. **Nie** mów nic iz twoie Kóścioły
zwoiowano / y twoie z nich káplany wygnano / y
fundácy dobré Bożych ná smierćcie pozyci zlu-
piono. **O**twarzay swe miásta Krolu y Biskupie /
ná osádenie zborow Kálwińskich / y wszyrkich i-
nych sektarzew : áby wiára Kátholická wyswie-
cona z nich bylá. **O** piękny pokoiu ! táki dáia ná
glowe porázonym / ktorzy síly żadney ná odpor
iuz nie máia. **Táki** dáia kókosy / ále zdechłym co-
sobanie władna / skápom. **Tákie** náßz nimi po-
koy / tákae spráwiedliwość.

Ofna niespráwiedliwość. Gdy im tego nie pozwaláia /
czego

eżego nie słusnie sie domagaia : groźa rozzerwania ^{Rozzerwaniu}
niem Seymu. a nie tylo groźa / ale wymyślnie rady ^{Seymow.}
dobre na podparcie oyczyzny / na obrone od nies-
przyaciol / na sprawiedliwość y karność / rozry-
wania / na zgube R. p. y oyczyzny niedbacia / na ko-
stry wielkie ktore sie w Seymach podeymuta ok
nie maiać y na zginienie samych siebie nie poniać.

Coż tu ma czynić miłośnik części Bożej / y koscio-
ła Bożego / y oyczyzny y swego sumnienia stróż
dobry : albo Pana Boga zlym przyzwoleniem na-
tak szkodliwe prawo obrządzić : albo oyczyznie nie
dogodzić. Nie trudna questia y scrupulus. Pier- ^{Aktor. 26}
wiey słuchac Boga niżli ludzi. Pierwiey koscio-
ła y dusz ludzkich bronic / a niżli oyczyzny. Pierwiey
o chwale Boża zastawic sie / niżli o cześć swietca.
Pierwiey wieczoney oyczyzny nabyciac / niżli do- ^{Pierwsza oyci}
czesney. Pierwiey zdrowie polozyć / niżli w grzech ^{cyzna wiec}
smiertelny wpasc. A gdyby nam tak mo wili : Je- ²¹⁴⁰
śli sie Boga nie zaprzycie / Seymu dobrego miec
nie bedziecie. A my im odpowiadamy : y dla
zguby wszytkiego Krolestwa / Boga sie przec nie
bede. A to pewnie wiem : iżby moy grzech Kro-
lestwa nie zatrzymat : y o wsem rychleyby oyczy-
zna zginela / gdybychmy Pana Boga y łaskę iego
tracili. Ktorey nie maiać / a coż mamy : By Pol-
skie nasze krolestwo / y nad Tureckimi wszytki-
mi państwami wyniesione bylo : a P. Boga y łaskę
iego nie mielibysmy : cożesmy wygrali :

*Sámi sie gus
bić chcemy.*

*W tednym oz
krecie sie
dzim.*

*Niechce wy
leść z potopu
aż muż aplac.*

Oni ktorzy takie grzechy ná nas wyćisnąć
chca / iáko pomoc sobie moga? Jesli oyczynie zle/
izali y im bedzie dobrze? ábo nie wrymże okreće
siedza co y my? sobie zle czynia / nie tylko nam.
Oni y wieczne potepienie / y tu oyczynny vtráce=
nie odniosá : á my grzechu sie strzegac / ná iedney
y mnieysey škodzie zásinucent bedziem. Oyczy=
zne ziemská vtráćim : á wieczna naydziem.

Podobni sa ci ludzie do tego ktory w studnia
wpadł y w niey tonie / á mowi temu ktory go z
niey wyrwac chce : nie ime sie tego powroza / áz
mie dáruiesz / áz mi tu wor pientedzy spusćisz. Co
rzecze on dobrodziey? ábo sie rozgniewawszy po=
wie : zdechnisz tu á sam sie vtop : ábo mu one pie=
niadze wrzuci / ktore trzymáiac á ciężaru onego
zniesć nie mogac / ták ze z studniey sie nie podzwi=
gnie / y zginie. Mowia nászy Ewángelicy : Sey
rozerwiem / iesli nam te° Processu nie dáruiecie :
vtopim sie sámi y zginie. A my im mowim :
Gdy to wam pozwolim / á Boga ná wyzszego ro=
zgniewamy / rychley zginiecie / y my z wami. A
gdy nie pozwolim dla ochrony láski y czci Bozey /
nie zginie nam y oyczyna nászá. A iesli zginie doo=
czesna / przy wieczney sie zostóim / y tey zaś docze=
sney da P. Bog szczęśliwie dostánie.

Názámknienie tego Discursu / zostáia dwie do=
krutne niespráwiedliwości / ktore dziwne nie=
znosny vpor / y stógie záćmienie vkrázuia.

Dzielnizta niesprawiedliwość. Iż tá Consofederácia ná
ktora erekuciey chce / sama w sobie to wyciąga /
aby nikogoss o religia nie penowano ani karano.
ktore slowa tak rozumieć chce: Aby każdy wol-
ność temial wierzyć iako sam chce / y przymowac
heretyckienauki y falszywe proroki / y iemi ludzie
ine zarázác / y Ministry á kácermistrze iakieykol-
wiek sekry stáwíc: á o to nie nie cierpieć / y owgę
obrone práwna ná to mieć. Tá rzecz wielce gru-
bama w sobie niepráwosć. Bo jest przeciwná
wn Boskiemu písanemu / ktore takie ludzic y fal-
szywe proroki kárac káze. Patrz y Moyzesa / Deut: 13.
& 18.
nie mów iż to práwo zakonem nowym zniestone
jest. Bo nie do ceremoniy ále do cnoty y obyczá-
io w sluzy / y przeto jest iako Ewángelia / w kto-
rey także Pan Bog y zakonodawca náš **PAN**
IESVS odganiac falszywe proroki káze: gdy ie Ioan: 10.
Matth: 70.
wilkami zowie / y do drzewa ie zlego przyrow-
nywa. Tez nauke P. y Boga swego Apostolo-
wie y ná písanie zostawili / gdy sie strzedz herety-
kow kázali / y w dom ich puszczac / y pozdráwiac Tit: 3.
2. Tim: 2.
2. Ioan: 2.
ich bronia. y kánkrem ábo ogniem piekielnym /
ábo dzikim miesem czlonki bliskie zarázaiacy /
názywáie.

Tá tym Bogá nawyzszego práwem / ida w syy-
tkie práwa Chrzesćianstkie / co iedno ich ná swie-
cie / koscielne Concilia y Kanony / Doktorow-
stkie nauki / Cesarzow Chrzesćianstkich vstawy /
Krolow

Krolow wſytkich Chrzeſćiańſkich y R. P. wy-
roki. Wſyſcy jedna myſla y rozumieniem w ty
ſtoia / to mowia / to kaza : aby zarazá duſz ludz-
kich y fałſzywe religie nie byly. Polſkie teſz Ko-
ronne práwa y ſtare Confoederacye w Poznán-
nin y Piotrkowie / w Jedlney / o ktorých w ſtár-
bie Koronnym powiádaia : á poſlednia Kor-
czyńſka / ktora ieſt w Státucie / wſytki przeſle-
vmacnia. y wiele Krolow náſzych mándary toſz
ſtanowia. Słow ich kláſe długoby bylo iáko y
támtych innyh.

Matth: 13.
Epist: Theol.

Kakolu wedle Páńſkiey náuki nie wypeláe /
gdy ſie iego korzeń z korzeniem pſenice zroſcie
y vplecie / to rozum y goſpodárſtvo : ále kakol
podſiewáe miedzy pſenice / to dyabelſkie / iáko
Pan ſam mowi / dzieło : ktorego czynié ábo go
dopuſzczáe nigdy ſie nie godzi. To dziwna bár-
zo / iſz náſzy Ewángelicy Miſtrzew ſwoich náu-
ki y przykádow nie przyimua. Kálwin blu-
znierce Troyce ſwietej Serwetá ſkaral y ſpatil /
roku P. 1555. A Bernenſkie Kálwinſkie miá-
ſto Geniliſá ſmierćia pokaráto / roku P. 1566.
o zla náukie y kácerſtvo / iáko oni oſadzili. y tákie
piſmá zoſtáwtil Kálwin y Bezá / aby heretyki ka-
rat vrzád / á pſowáe im wiáry nie dopuſzczal.
Słowá ſa Bezey : *Suntuieniom wolnoſci dopuſzczáe, y doſwálae.*
áby, kto ſie chce gubie, y giná: ieſt to dyabelſka náuka. T ác ieſt wolnoſe
dyabelſka, ktora czyt Polſka y Siedmigródſka Ziemie tákimi zarázáwii
napelnilá, ktorychby jedna religia pod ſlónceſm nie cierpiála. **S**tro-

regoz wždy swiátá sa cí ludzie / ktorzy sie y ze w-
syrkim swiátém Kátholickim y z swemi Ewán-
geliki y Ministrámi o tym karántu falszywych
prorokow zgodzić nie mogą :

Dziesiąta niesprawiedliwość. Domagáia sie tego czego
rozum przyrodzony broni / y obraz Boga ná lu-
dzie wsyrkleg swiátá wložony. y mustelibysmy
ina náture niżli te w ktorey stworzeni iesteśmy
mieć / ábo zá iáktesz inego swiátá bestie poczytá-
ni być. Jesli co škodliwego y złego być rozumie-
my / á mowimy: nie wymiátay teg / á dopuśćzay
y bron: skráćilibysmy rozum / ludzmi nas próżno-
zwác / náture swey przemy. Wsyrkim wiádo-
mo / y káždy to wyznawa : iż herezye dusze ludz-
kie zarázáia / do nápełnienia piekła sluzá / falszywi
prorocy monete słowa Bożego psuia / od P. Bo-
gá práwego y wiár: y weń odwodza / Kosciól ie-
go targaia / w grzechy wielkie ludzie y w błedy
wpráwuiá / y ná koniec krolestwa swietcá ie nie-
zgodámi gubia : mozemże ie dobrymi zwác y zá-
potrzebne mieć? Zaden nie może tego mowić /
ktory sie człowiekiem prodzi / póki rozum má : á-
by dobrze Boga służyć / áby dobrze bylo pra-
wde iego y slowo iego falszowác / áby dobrze du-
sze zábitiáć / y ná wieczne potepienie dyabłom ie
podáwác: áby dobrze wilki miedzy owcami cho-
wác: áby dobrze trucizne ná stole / v ktore° proste
dzieci siedza / pokládác: á kto to dobrym názo-
wie?

wie : kto sie ná to iáko ná weźá piekielnego nie
zedrgnie : kto wciekáć od tego nie bedzie : kto te-
go zlem być nie osadzi : A zátym co : jeśli to tak
škodliwe y zle : precz z nim / wypychay / nie do-
puszczay / y mury wysokie ná obrone od tego zle-
podnoś.

Tu rzec mogą Ewángelicy : Iżmy sie zá he-
retyká nie mamy. Tákże mowicie / y o to sie pier-
wiesz námi rospieraycie / á erekucy sie ná rzeczy
watpliwey prawdy nie domagaycie : áż wkażecie
pierwiesz dowodnie / iżście prawowierni / á za-
dnego falsu w swoiey religiey / y w tych wśy-
kich ktorých bronicie y ktore wprowadzacie / nie
pokrywacie : toż dopiero práwá ná swoje obro-
ne prosicie. Tu stojmy y stad sie nieruszaymy / áż
to iásko y iáwno bedzie / iż prawda idziecie /
y nie podeyżrzána náuke Ewángeliey prawey
macie / y w niey sie wśyscy zgadzacie. Lecz z re-
goscie plácu wciekli / disputacyom nie dostoićie /
inżście ich tak odbiegl / iż iáko Turcy mowicz
soba o religiey nie dacie / ná sad sie żadny y wśy-
tkiego swiátá rozumy / á podobno y ná Angielskie
nie dacie. Wyswárzyć y wymoc y wygrozić to
chcecie / czego nam Bog y obrazie° ná nas wlo-
żony / to jest rozum przyrodzony nie dopuści.
Od disputáciey wdáćie sie do inych szodkow
y mieśániny / droge prosta do pokazánia praw-
dy opuściwszy.

Was slu-

Was słusnie Kościół S. za heretyki ma. Bo-
ście od wiary Kátholickiey starodawney przodo-
ków swych / y od successyey Apostolskiey y Bisku-
pow swoich / y od wiary swiátá wšytkiego
Kátholickiey odstapili. Boście ná stáre herezye
dawno potepione przypádli. Boście wieku tego
od Concilium powszechnego Tridentskiego / ná-
które sie wášy pierwszy Alisterzowie wkázać nie-
chcieli / osádzeni sa. Boście miedzy soba okolo
prawdy / ktora jedná jest / niezgódni. Bo nie
jedne sekte ále wšytkie / y te ktora Chrześciánská
wiare Bogá w Troycy jedynego obala / y Bo-
stwo Chrystusa Páná nášego bluzni / przypu-
szacie / y im obrone jednacie / y poganstwo iá-
kies wprowadzacie. By wždy jedne sekte mia-
nowáli / ná ktora obrony prawney szukáia / by-
loby znošniey : ále gdy ze wšytkie^o swiátá he-
retykom do tego Krolestwa y oyczyzny swey / ná
zgube duš ludzkich / y zgody sąsiedzkiey pšová-
nie / wrotá otwarzáia : co to / dla Bogá / zá ro-
zum ? co zá cheć do zbawienia wiecznego ? co zá
miłosć ku oyczyntie ? Jesli wšytki sekty dobre :
czemuž jedná druga gáni / y od siebie iá wypy-
cha / y z nia woynie podnosi ? Luter ná Kálwi-
ná / Kálwin ná Lutrá / obá ná Nowochrzeńce
y Aryány / y ná Puritany / á oni tež ná nie po-
wstáia : iákož to wšytkie dobre / gdyž jedná
drugiey złość y nieprawde žádáie ?

Bytkie zle : coſ po nich? precz z nimi. ſtego ſie
rozum ſtrzeże : od falſzu y zarazy duſhney y pie-
kła / každy wcieka.

Czuiem ſie tedy / w ták dzikey y bez rozum-
ney nieſpráwiedliwoſci / y ona ſie zarázáć / y ſu-
mnienia ſwego mázáć / y od rozumu odpá-

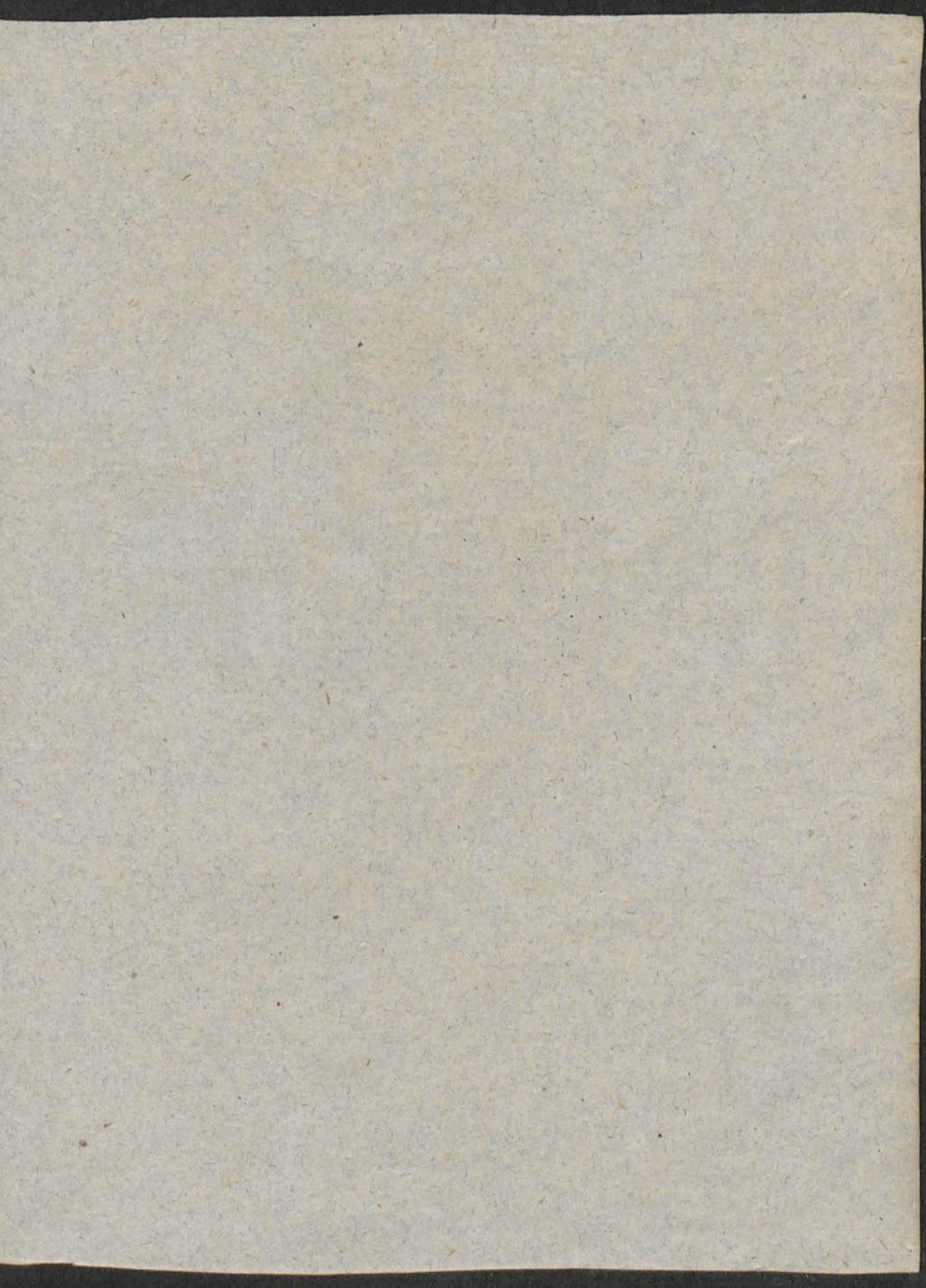
dác niehcemy. Bog nam po-
mož / á błedne oſwieć.

Amen.

F I N I S.

7721
15

5057

7731
15

